

BÖLÜM 14

TEKNOLOJİK/DİJİTAL HASTALIKLAR

Ayşe ELKOCA¹
Mehmet Salih YILDIRIM²

GİRİŞ

Bulduğumuz yüzyılda küresel dönüşümlerle beraber, iletişim ve bilgi teknolojilerinde yaşanan gelişmeler hızla devam etmektedir. Akıllı telefonlardaki gelişmişlik internete bağlanabilme ve uygulama yükleme gibi teknolojik dönüşümlerle, cep bilgisayarı haline gelmiştir. Bu dönüşüm, akıllı telefon gelişiminin doruk noktası ve internet teknolojisinin zaferi olarak görülmektedir (1). Akıllı telefon teknolojilerinin giderek artması, insanların online işlerini anında halledebilmesi, sağladığı kolaylıkların bazılarıdır (2). Ayrıca bu cihazlar hem sesli hem de görüntülü arama yapma, birçok platform üzerinden mesajlaşma, e-posta gönderme ve alma, istenilen programla dizi ve filmleri izleyebilme, haberleri takibi, fotoğraf çekme, düzenleme, video oluşturma ve paylaşma, oyun indirme ve oynama, sosyal medyada vakit geçirme, tarama yapma, alışveriş yapma vb. birçok olanağı birarada sunmaktadır (3, 4).

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK, 2020) verileri, evlerde akıllı telefon bulunma oranının %99.4'e yükseldiğini ve telefonda internet hizmeti alanların oranının 63 milyona yaklaştığı belirtilmektedir. Kullanıcıların % 61'i uyandıktan sonraki ilk 5 da-

¹ Dr. Öğr. Gör., Gümüşhane Üniversitesi, Gümüşhane Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Halk Sağlığı Hemşireliği
ayse.elkoca@hotmail.com

² Öğr. Gör., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Doğubeyazıt Ahmedî-Hani Meslek Yüksekokulu, Halk Sağlığı Hemşireliği
emegim03@hotmail.com

mesine neden olmuştur. Günümüzde iletişimin şekli değişerek yüz yüze iletişimin yerini sosyal ağlardan yapılan paylaşımlar almıştır. Sosyal medya uygulamalarının bağımlılık derecesinde kullanılması, hayatın olağan akışının bozulmasına neden olabilmekte, sosyal ilişkiler ve psikolojik sağlık üzerinde olumsuz etkiler yaratabilmektedir. Bu durum, kültürel özelliklerimizi de olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Toplum için büyük bir tehlike olan bu durum her geçen gün daha büyük bir tehdit haline gelmektedir.

Ayrıca akıllı cihazların bilinçsizce kullanımı sonucu bireyler ailelerine, arkadaşlarına, işlerine ve derslerine yeterli zamanı ayıramamaktadır. Özellikle gençler, teknolojik cihazları çok daha fazla kullandıkları için bu durum akademik başarılarını, sosyal ve psikolojik sağlıklarını olumsuz yönde etkilemektedir.

KAYNAKLAR

1. Karatay S. Hyperconnectivity kavramı bağlamında mobil sosyal medya uygulamaları: Nomofobi ve fomo rahatsızlıklarına yönelik bir araştırma. İstanbul Üniversitesi, İstanbul. 2018.
2. Güler EÖ, Veysikarani D. Nomofobi üzerine bir araştırma: Üniversite öğrencileri örneği. *Beykoz Akademi Dergisi*, 2019;7(1):75-88.
3. Anshari M, Alas Y, Hardaker G, Jaidin J, Smith M, Ahad AD. Smartphone habit and behavior in Brunei: Personalization, gender, and generation gap. *Computers in Human Behavior*, 2016;64:719-27
4. Günüş S, Kayri M. Türkiye’de internet bağımlılık profili ve internet bağımlılık ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik-güvenirlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2010;39:220-32.
5. Gallup Newport F. Most US smartphone owners check phone at least hourly. <https://news.gallup.com/poll/184046/smartphone-owners-check-phone-least-hourly.aspx>, 2017; Erişim Tarihi: 18 Ağustos 2022.
6. Kuss DJ, Griffiths MD. Social networking sites and addiction: Ten lessons learned. *International journal of environmental research and public health*, 2017;14(3):311.
7. Boyd D. It’s complicated: The social lives of networked teens: Yale University Press; 2014.
8. Ashurst JV, Turco DA, Lieb BE. Tenosynovitis caused by texting: an emerging disease. *J Am Osteopath Assoc*, 2010;110(5):294-6.
9. Fernandez-Guerrero IM. “WhatsAppitis”. *Lancet*. 2014;383(9922):1040.
10. Tateno, Masaru, et al. “Hikikomori as a possible clinical term in psychiatry: a questionnaire survey.” *BMC psychiatry*; 2012; 12.1: 1-7.
11. Özsoy T. Fastfood’dan facebook’a: İnternet bağımlılığı. *Akademik Bilişim*; 2009; 11-3.
12. Kısaç İ, Şensoy MEM, editors. Gençlerde Sosyal Medya Algısı ve Kullanma Davranışı. *Mediterranean International Conference on Social Sciences by UDG*; 2017.
13. Bal PN, Ceritli U. Lise öğrencilerinde bağlanma stillerinin problemli internet kullanımına etkisi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2017;10(50): 475-483.
14. Batu M, Güler-İplikçi H. Yeni Medya Rahatsızlıkları: Yeni Nesil Medyaya Farklı Bir Bakış. ICOA-EF’18 IV International Conference on Applied Economics and Finance & EXTENDED WITH SOCIAL SCIENCES November 28-29-30, 2018 / Kuşadası - Turkey2018.
15. Genosko G. When technocultures collide: Innovation from below and the struggle for autonomy: Wilfrid Laurier Univ. Press; 2013.

16. Starcevic V, Berle D. Cyberchondria: towards a better understanding of excessive health-related Internet use. *Expert Review of Neurotherapeutics*. 2013;13(2):205-13.
17. Kon Yavuz, Figen, et al. "Somatoform Bozukluk ve Fibromyalji Hastalarında Kişilik Özelliklerinin Karşılaştırılması." *Duzce Medical Journal*, 2017 19.1: 8-13.
18. Starcevic V. Cyberchondria: challenges of problematic online searches for health-related information. *Psychotherapy and psychosomatics*. 2017;86(3):129-33.
19. McElroy E, Shevlin M. The development and initial validation of the cyberchondria severity scale (CSS). *Journal of anxiety disorders*. 2014;28(2):259-65.
20. İnce M, Yılmaz M. Ergenlik Çağındaki Çocukların Sosyal Medya Kullanım Alışkanlıklarının Yalnızlaşmaya Etkisi. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*. 2020;8(2):1111-44.
21. Franchina V, Vanden Abeele M, van Rooij AJ, Lo Coco G, De Marez L. Fear of Missing Out as a Predictor of Problematic Social Media Use and Phubbing Behavior among Flemish Adolescents. *Int J Environ Res Public Health*. 2018;15(10).
22. Bragazzi NL, Del Puente G. A proposal for including nomophobia in the new DSM-V. *Psychology research and behavior management*, 2014;7:155.
23. In I. The International Journal of Indian Psychology, Volume 3, Issue 4, No. 68: RED'SHINE Publication. Inc; 2016.
24. Balakrishnan J, Griffiths MD. An exploratory study of "selfitis" and the development of the Selfitis Behavior Scale. *International journal of mental health and addiction*, 2018;16(3):722-36.
25. Kardefelt-Winther D, Heeren A, Schimmenti A, van Rooij A, Maurage P, Carras M, et al. How can we conceptualize behavioural addiction without pathologizing common behaviours? *Addiction*, 2017;112(10):1709-15.
26. Billieux J, Van Rooij AJ, Heeren A, Schimmenti A, Maurage P, Edman J, et al. Behavioural Addiction Open Definition 2.0—using the Open Science Framework for collaborative and transparent theoretical development. *Addiction*, 2017;112(10):1723-4.
27. Gürsoy, Emine Ayan. Kurumsal iletişimde yeni bir platform olarak sosyal medya kullanımı: İBB örneği. Diss. Marmara Üniversitesi (Turkey), 2019.
28. DuranHukukBürosu. Bir kişi adına fake Hesap açılması Suç Mudur ? 2022, <https://www.duranhukuk.com/adima-sahte-hesap-acilmasi-suc-mudur/#:~:text=Buna%20g%C3%B6re%20birinin%20ad%C4%B1na%20sahte,y%C4%B1la%20kadar%20ceza%20verilmesi%20m%C3%BCmk%C3%BCnd%C3%BCr>, Erişim Tarihi: 4 Eylül 2021
29. Koca Büyükgebiz E. Akıllı Telefon Bağımlılığı Ve Sosyotelizm Üzerine Bir Yazın Taraması. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 2019;6(6):399-411.
30. Kalip K, Çöl M. Teknolojiyle Bağlantılı Yeni Davranışsal Bozukluklar. *Eskişehir Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi Halk Sağlığı Dergisi*, 2020;5(2):318.
31. Öztürk UC. Bağlantıda Kalmak Ya Da Kalmamak İşte Tüm Korku Bu: İnternetsiz Kalma Korkusu Ve Örgütsel Yansımaları. *Journal of International Social Research*. 2015;8(37).
32. Yıldız H, Yıldız B. Sanal kaytarma yapmak kötü bir şey değildir. Ama. *Harvard Business Review Türkiye*, Eylül. 2016;108:115.
33. Hürriyet.com. Stalklamak nedir? Stalk ne demek? Hürriyet. 2020. <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/stalklamak-nedir-stalk-ne-demek-41622812>, Erişim Tarihi: 5 Nisan 2022.
34. Hürriyet.com. Bunlar da internet hastalıkları. Hürriyet. 2007. <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/bunlar-da-internet-hastaliklari-5747055>, Erişim Tarihi: 5 Nisan 2022.
35. Terzi A. Binge-Watching Kavramı Ve Türkçe Karşılıkları Üzerine. *Türk Dili*, 2021;70:80-5.